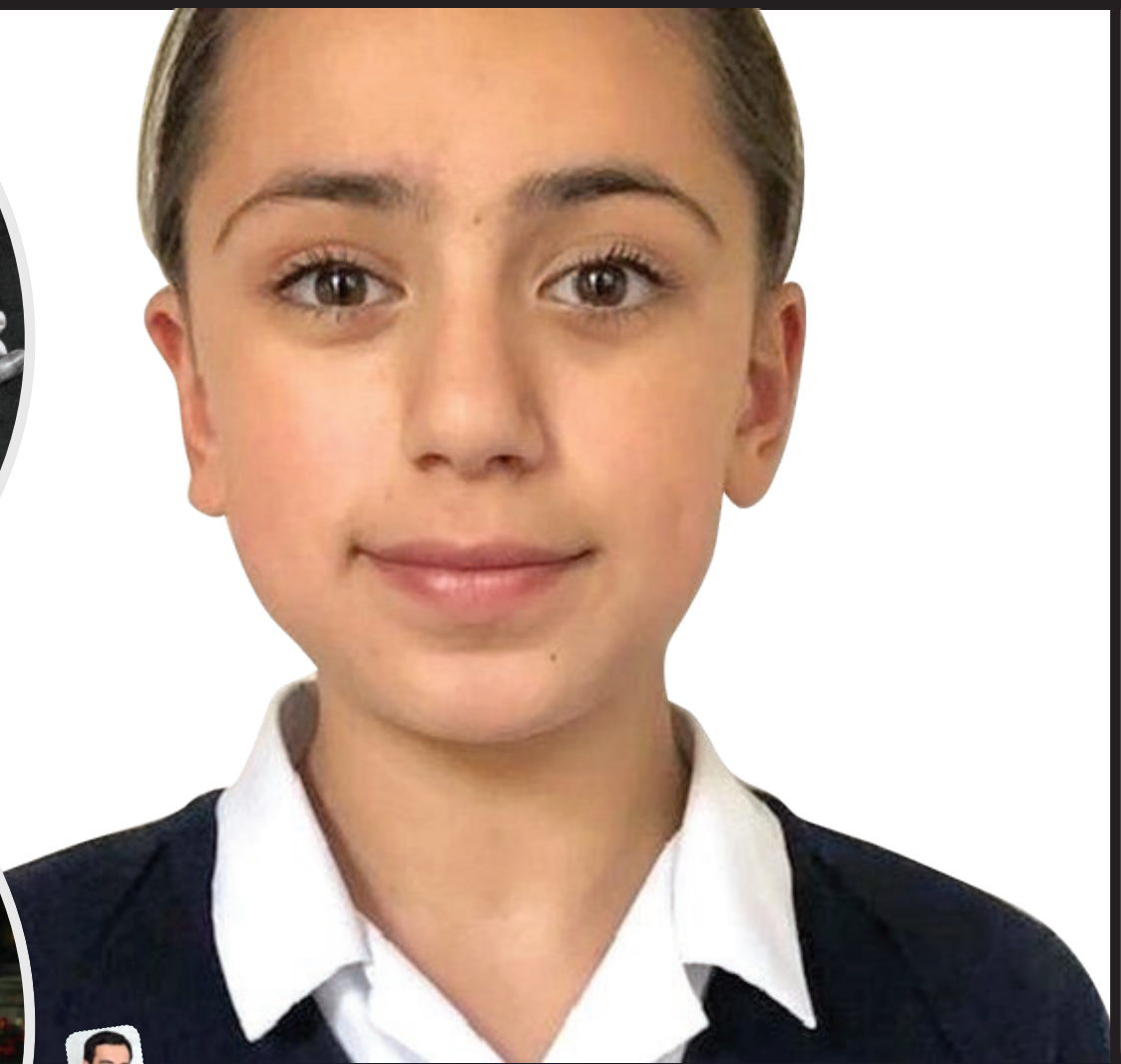

نکاتی کمتر شنیده شده درباره هوش و سنجش آن به بهانه حیرت جهان از ضریب هوشی دختر ایرانی

سوالات عجیب آزمون های جهانی هوش!

مهدی خراسانی | کارشناس ارشد روان شناسی بالینی

پرونده

در طول هفته گذشته، خبری از شگفتی ساز شدن نوجوانی ایرانی موجب شد بار دیگر مفهوم هوش بر سر زبان ها بیفتد و سوالات زیادی درباره آن در ذهن ها ایجاد شود. «تاراشیفی» دختر ایرانی الاصل مقیم انگلیس توانسته است با کسب نمره هوش ۱۶۲ از نظر ضریب هوشی جایگاهی بالاتر از «اینشتین» و «استیون هاو کینگ» به دست آورد. در پرونده امروز ابتدا مقدمه ای را درباره مفهوم هوش مطرح می کنیم، سپس شمارا با دوازده آزمون پرکاربرد سنجش آشنا خواهیم کرد و در پایان به برخی سوالات رایج در زمینه هوش پاسخ خواهیم داد، سوالاتی مانند این که «برای سنجش هوش مان باید چه کنیم؟»، «آیا باید به هوش فرزندان مان اهمیت بدهیم؟»، «برای تقویت هوش چه کارهایی می توانیم انجام دهیم؟» و....

تقسیم بندی جالب تعریف هوش به قبل و بعد از قرن بیستم

باهوش دقیقاً کیست؟!

هوش یکی از مفاهیمی است که تعاریف زیادی درباره آن ارائه شده که هر تعریف به جنبه ای از هوش توجه دارد. طراحی بیش از ۲۰۰ ابزار اندازه گیری هوش، نشان دهنده نظرات متفاوت سازندگان این آزمون ها درباره ماهیت هوش و بهترین راه اندازه گیری کارکرد عقلانی آن است. از بین تعاریف متعددی که برای هوش ارائه شده است، می توانیم این تعریف را از «دنیل رابینسون» وام بگیریم که: «هوشمندی برای هر موجود به عنوان توانایی آن موجود در حل مسئله هایی که با آن مواجهه است، تعریف می شود.»

🔗 **هوش همان حافظه است؟**
چند قرن پیش، هوش بیشتر با حافظه مترادف بوده است. کسانی که اشعار

آشنایی با ۲ نمونه از معتبرترین آزمون های کنونی هوش در دنیا

«استنفورد-بینه» و «وکسلر» چی می پرسند؟

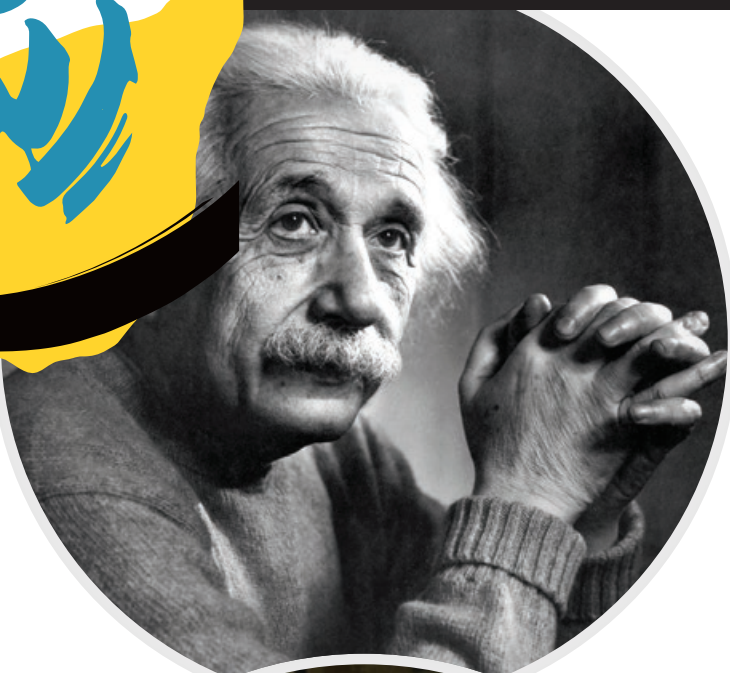
پرکاربردترین آزمون های کنونی هوش در دنیا، آزمون هوش «استنفورد-بینه» و مجموعه آزمون های هوش «وکسلر» است که در ادامه نکاتی درباره این دو شیوه ارزیابی هوش، مطرح می شود.

🔗 **آزمون هوش «استنفورد-بینه»**

«آلفر بینه» (۱۹۱۱-۱۸۵۷) اولین فردی نبود که ابزاری برای اندازه گیری هوش ساخت ولی آزمونی که او طراحی کرد دو نسخه های بعدی آن، جزو بانفوذترین ابزارهای سنجش توانایی ذهنی کودکان بوده است. «بینه» روان شناس فرانسوی در سال ۱۹۰۵ آزمونی طراحی کرد که ۳۰ سوال و تکلیف داشت. در سال ۱۹۱۶ روان شناس آمریکایی به نام «لوئیس ترمن»، بازنگری هایی در این آزمون انجام داد و به نام آزمون «استنفورد-بینه» آن را منتشر ساخت. نتیجه این آزمون به صورت هوشیهر یا IQ نشان داده می شد که عبارت بود از سن عقلی تقسیم بر سن تقویمی ضربدر ۱۰۰. بنابر این هوشیهر کودک شش ساله ای که سن عقلی او هشت بود، معادل ۱۳۳ می شد (۱۰۰*۸/۶). جدیدترین نسخه آزمون استنفورد-بینه که ویراست پنجم این آزمون است (SB5) در سال ۲۰۰۳ تهیه شده است. با این حال، آزمون استنفورد-بینه همچنان یکی از آزمون هایی است که پایایی بسیاری دارد و در آزمون گیری از کودکان، تشخیص عقب ماندگی ذهنی و پیش بینی توضیح پیشرفت تحصیلی استفاده می شود. در ادامه به مواردی از سوالات این آزمون اشاره شده است که برای تان جالب خواهد بود.

چند نمونه از ماده های ویراست پنجم آزمون استنفورد-بینه (SB5)	
خرانه واژگان: کلمات قطار، آچار، نامه، اشتباه و تشویق را تعریف کن.	استدلال کمی: جای خالی را با اعداد مناسب پر کن: <p>۰،۱۴،.....،۳۲،۲۶،۲۰</p>
رشته ها/ماترینس های اشتباه: عکس های نشان داده شده را مرتب کن.	حافظه جملات: جملات اشاره شده را از حفظ بگو.
مهملات: اشتباهات یا جنبه های احمقانه تصاویر را پیدا کن؛ برای مثال تصویر مردی را نشان می دهند که از یک شن کش، در ست استفاده نمی کند یا دختری که لباسش را درست نمی پوشد.	فراخوانی مکعب ها: جدا کردن و ردیف کردن مکعب ها بر اساس نوارهای زرد و قرمز.

چند نمونه از ماده های مقیاس هوش بزرگ سالان و کسلر (WAIS-III)	
آزمون فرعی	ماده های نمونه در مقیاس هوش بزرگ سالان و کسلر
اطلاعات	نان چطور درست می شود؟
	شکسپیر چه کار کرد؟
	پایتخت فرانسه کجاست؟
درک	وقتی در خیابان کیفی پیدا می کنید، باید چه کار کنید؟
	چرا باید قیمت خودروهای خارجی از داخلی بیشتر باشد؟
حساب	اگر چهار سیب داشته باشید و دو تای آن ها را بیخشید، چند سیب می ماند؟
	اگر چهار نفر بتوانند کاری را ظرف شش روز انجام بدهند، چند نفر همان کار را ظرف دو روز انجام خواهند داد؟
طراحی مکعب ها	مکعب ها را طبق الگو چین.

پاسخ هایی به رایج ترین سوالات درباره هوش و چگونگی سنجش آن

آیا امکان سنجش آنلاین هوش وجود دارد؟

حال که با آزمون های پرکاربردهوش آشنا شدید، به برخی سوالات رایج در این زمینه که معمولاً از روان شناس ها پرسیده می شود، پاسخ می دهیم.

🔗 **برای تقویت هوش چه کارهایی می توانیم انجام دهیم؟**

اگر طبق گفته «دنیل رابینسون»، هوشمندی را به عنوان توانایی موجودات در حل مسئله هایی که با آن مواجه هستند، تعریف کنیم بنابر این برای این که فرد هوشمندی باشیم، لازم است ابتدا به حوزه کاری خود نگاهی بیندازیم و ببینیم در چه حوزه هایی نیازمند یادگیری و تقویت مهارت های خود هستیم. واضح است که الگوی یادگیری و مهارت آموزی ما نقش مهمی در ایجاد رفتارهای هوشمندانه ما ایفا می کند. از جمله نکاتی که امروزه، کم و بیش بر سر آن توافق وجود دارد این است که دانش آموزان و دانشجویان در دوران معاصر باید تلاش کنند دانش و تخصص خود را به شکل Tگسترش دهند. به این معنا که از بسیاری حوزه ها، کم و بیش چیزهایی بدانند و در حوزه هایی معدود، بسیار عمیق بیاموزند. شرح و تفصیل این موضوع را در مقاله های بعد که در صفحه خانواده و مشاوره چاپ خواهد شد، پیگیری خواهیم کرد.

🔗 **آیا به هوش فرزندان مان اهمیت بدهیم؟**

قطعاً پاسخ ما به این سوال مثبت است اما توصیه ما بر این است که در آموزش کودکان، تا حد امکان از شتابزدگی پرهیز شود. شتابزدگی والدین – در ایران و جهان – باعث می شود که فرزندان مادر پنج سالگی، توانایی هایی را بیاموزند که برای حل مسائل در ۱۰ سالگی نیاز دارند و در ۱۰ سالگی توانمندی های مربوط به حل مسائل ۱۴ سالگی را بیاموزند و به همین شیوه همواره شتابزده آموزش ببینند. دستاورد این شتابزدگی در آموزش فرزندان، گاهی اوقات به شکل طنزآمیزی به مخروط وارون یادگیری تبدیل می شود.

🔗 **هزینه سنجش هوش چقدر می شود؟**

اجرای آزمون حدود سه جلسه طول می کشد و هزینه جلسات نیز طبق تعرفه سازمان نظام روان شناسی، مصوب شده و هر سال مشخص می شود. هم اکنون برای شهری مانند مشهد، حداقل این هزینه ۱۸۶ هزار تومان می شود.

🔗 **آیا امکان سنجش آنلاین هوش وجود دارد؟**

بله، وجود دارد. هم در سایت های فارسی زبان و هم در سایت های انگلیسی زبان این امکان تا حدودی وجود دارد. اگر تا حدودی به زبان انگلیسی مسلط هستید، می توانید به سایت www.123test.com مراجعه کنید و تست های هوش این سایت را پاسخ دهید اما توصیه اکید ما این است که برای سنجش هوش، به روان شناس بالینی دارای صلاحیت مراجعه کنید، به دلیل این که در آزمون هوش، علاوه بر پاسخ به سوالات، مصاحبه و مشاهدات آزمونگر در نتیجه آزمون دارای اهمیت است.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

یک شنبه • ۱۲ خرداد ۱۳۹۸
۲۷ رمضان ۱۴۴۰ • ۲۰ ژوئن ۲۰۱۹

شماره ۲۰۱۱۳

۱۳۳۶

باهوش ترین انسان های روی زمین با بالاترین ضریب هوشی را بشناسید

از یک ریاضی دان تا کاسپاروف

شطرنج باز!

قبل از هر چیز باید بدانید که آمار دقیقی از باهوش ترین افراد روی کره خاکی وجود ندارد چون همه انسان ها در آزمون هوش شرکت نکرده اند و چندین و چند آزمون هوش معتبر وجود دارد که ممکن است نتایج آن ها با یکدیگر تفاوت هایی داشته باشد. ضمن این که اساساً ضریب هوشی بالاتر تضمین کننده دانشمند شدن یک نفر نیست و برای موفقیت در زندگی به عوامل زیادی نیاز است. با این حال و طبق جدیدترین آمار در ادامه به باهوش ترین افراد که هوش شان مورد ارزیابی قرار گرفته است، اشاره می شود.

🔗 **ترنس تائو** آی کیو ۲۳۰

یکی از باهوش ترین انسان های روی زمین هم اکنون، «ترنس تائو» است که نمره ضریب هوشی ۲۳۰ را در اختیار دارد. او در سال ۱۹۷۵ در استرالیا از پدر و مادری هنگ کنگی به دنیا آمد و از بدو تولد در حال شکستن رکوردها و

غافلگیر کردن دنیاست. تائو، در دوسالگی قادر به انجام حساب های ابتدایی بود و در ۱۰ سالگی، در المپیاد بین المللی ریاضی شرکت کرد با کسب مدال برنز، جوان ترین برنده آن دوره بود. در دوسال بعدی این رقابت ها، مدال نقره و طلا را نیز از آن خود کرد و هر بار نیز به عنوان جوان ترین برنده تاریخ رقابت ها لقب گرفت. او تا کنون ۲۵۰ مقاله تحقیقاتی و ۱۷ کتاب به چاپ رسانده و جوایز فراوانی را نیز کسب کرده است که مهم ترین آن ها مدال رشته های مشهور در سال ۲۰۰۶ است که معادل جایزه نوبل در ریاضیات است.

🔗 **کریستوفر هیراتا** آی کیو ۲۲۵

این فیزیکدان ژاپنی – آمریکایی، با ضریب هوشی ۲۲۵ در ۱۳ سالگی در المپیاد بین المللی فیزیک برنده مدال طلا شد. او در ۱۲ سالگی اولین واحدهای دانشگاهی خود را در دروس فیزیک و حساب

دیفرانسیل چند متغیره شروع کرد و زمانی که تنها ۱۴ سال داشت، وارد موسسه فناوری کالیفرنیا شد و در دوسال بعد در ناسا روی پروژه کشف امکان سکونت در مارس، کار می کرد. در ۱۸ سالگی، دوره کارشناسی خود را در رشته ریاضیات به اتمام رساند و چهار سال بعد موفق به دریافت مدرک دکترای خود در رشته فیزیک از دانشگاه پرینستون شد. هم اکنون، هیراتا پروفسور فیزیک و ستاره شناسی در ایالات متحده آمریکا ست.

🔗 **دکتر اوانجلیس کاتسیولیس** آی کیو ۱۹۸

دکتر اوانجلیس کاتسیولیس که به دلیل رتبه های بالا بش در تست های بهره هوشی شناخته می شود یک نابغه اهل یونان است که در حوزه پزشکی و روان شناسی فعالیت می کند. او در رشته های فلسفه، فناوری و تحقیقات پزشکی و داروشناسی روانی مدارک دانشگاهی معتبری دارد. همچنین او موسس شبکه هوش جهانی بوده که سازمانی بین المللی برای افراد دارای بهره هوشی بالاست. بهره هوشی او ۱۹۸ تعیین شده و علاوه بر مهارت در نقاشی، شاعر ماهر است.

🔗 **گری کاسپاروف** آی کیو ۱۹۰

این استاد بزرگ شطرنج و قهرمان سابق به عنوان بزرگ ترین شطرنج باز تاریخ شناخته می شود. زمانی که او ۱۴ سال داشت همه جوایز و عنوان های نوجوانان در مسابقات جهانی را از آن خود کرد.

کاسپاروف در ۱۷ سالگی در المپیاد ۱۹۸۰ شوروی شرکت کرد و در ۲۲ سالگی، زمانی که قهرمان شطرنج یعنی آناتولی کارپوف را در سال ۱۹۸۵ شکست داد، به جوان ترین قهرمان شطرنج دنیا ملقب شد. او با داشتن یک حافظه خدادادی، می تواند تا سه حرکت بعدی را پیش بینی کند و بازی ها و حرکات را تا ۳۰ سال گذشته به خاطر بیاورد!

🔗 **دختران تیز هوش دنیا در چند سال اخیر**

اواخر سال ۲۰۱۳ بود که دختر ۱۱ ساله بریتانیایی به نام سری پارتل با به دست آوردن امتیاز ۱۶۲ در تست آی کیو به یکی از باهوش ترین افراد دنیا تبدیل شد. این تست در آگوست (مرداد) آن سال در آزمون کنترل شده و تحت نظارت سازمان جهانی هوش ها انجام شد. بعد از سه سال نیز نهارامو، دختر ۱۳ ساله از لندن با آی کیو ۱۶۲، بالاترین نمره ممکن برای افراد زیر ۱۸ سال را در آزمون هوش به دست آورد. نهایتاً تصمیم دارد وقتی بزرگ تر شد، یک عصب شناس شود چرا که او علاقه شدیدی به مغز و سیستم عصبی دارد. حالاً به تازگی هم که «تاراشیفی» دختر ایرانی الاصل در این رده بندی موفق به کسب امتیاز ۱۶۲ شده است.

منبع: باشگاه خبرنگاران، روزیاتو و دانا

منبع: باشگاه خبرنگاران، روزیاتو و دانا